

Originalni rad

UDC: 616.36-002.9-07-08(4)

doi: 10.5633/amm.2025.0302

PROMENA STAVOVA U DIJAGNOSTICI I LEČENJU EHINOKOKUSA JETRE U ŠEZDESETOGODIŠNjem PERIODU: ISKUSTVO TERCIJARNE INSTITUCIJE U ENDEMSKOM PODRUČJU U EVROPI

Marko Stojanović^{1,2}, Vesna Brzački^{1,2}, Katarina Terzić^{2,3}, Ilija Golubović^{2,3}, Aleksandar Stanojević^{2,3}, Jelena Živadinović^{2,4}, Aleksandar Nikolić^{2,4}, Aleksandar Tasić^{2,5}, Nataša Miladinović Tasić^{2,6}, Miroslav Stojanović^{2,3}

¹Univerzitetski klinički centar Niš, Klinika za gastroenterologiju i hepatologiju, Niš, Srbija

²Univerzitet u Nišu, Medicinski fakultet, student doktorskih studija, Niš, Srbija

³Univerzitetski klinički centar Niš, Klinika za digestivnu hirurgiju, Niš, Srbija

⁴Univerzitetski klinički centar Niš, Klinika za anesteziiju, reanimatologiju i intenzivnu terapiju, Niš, Srbija

⁵Univerzitetski klinički centar Niš, Klinika za radiologiju, Niš, Srbija

⁶Zavod za javno zdravlje Niš, Niš, Srbija

Kontakt: Marko Stojanović
Bulevar dr Zorana Đinđića 48, 18000 Niš, Srbija
E-mail: marc994@gmail.com

Srbija je dobro poznat endemski region kada je reč o hidatidnoj bolesti jetre. Prema hirurgija ostaje primarni modalitet lečenja, došlo je do značajnih promena u dijagnostici i lečenju ove bolesti u poslednje vreme. Cilj ovog istraživanja bio je da retrospektivno analizira demografske i kliničke karakteristike pacijenata koji su podvrgnuti hirurškom lečenju hidatidne bolesti jetre u tercijarnoj referentnoj ustanovi (Univerzitetskom kliničkom centru u Nišu) u poslednjih šezdeset godina (1960–2020). Izvršena je komparativna analiza triju perioda od dvadeset godina: perioda I (1960–1980), perioda II (1980–2000) i perioda III (2000–2020). U poređenju s ukupnim brojem operacija, procenat operacija urađenih zbog hidatidne bolesti jetre bio je značajno manji u poslednjem periodu (1,23%) nego u prvom i drugom periodu (5,15%, odnosno 4,86%). Pokazalo se i da je incidencija veća kod žena (1 : 2,2). Lokalizacija cisti i procenat uočenih komplikacija nisu se menjali s vremenom. Standardne dijagnostičke procedure u novije vreme obuhvataju ultrazvuk (engl. *ultrasound* – US), kompjuterizovanu tomografiju (engl. *computed tomography* – CT), enzimski imunosorbentni test (engl. *enzyme-linked immunorbent assay* – ELISA) i imunoheماغlutinaciju (engl. *indirect hemagglutination* – IHA). Iako se u lečenju hidatidne bolesti jetre sve više primenjuju minimalno invazivne procedure, otvorena operacija ostaje zlatni standard za postizanje potpunog izlečenja, posebno u komplikovanim slučajevima. Ispostavilo se da su u celokupnom posmatranom periodu u najvećem broju slučajeva (61,91%) rađene pošteđne hirurške intervencije. Međutim, registrovano je blago povećanje broja radikalnih operacija – sa 25,4% u prvom periodu na 43,15% u drugom i 46% u trećem periodu. Prema mišljenju autora, metodu izbora predstavlja operacija po Papadimitriou – parcijalna pericistektomija sa omentoplastikom – budući da se njome postiže balans između potrebe za radikalnošću i principa pošteđnosti tkiva jetre. Minimalno invazivne procedure poput perkutanih drenaža i laparoskopije postepeno su se uvodile u pažljivo odabranim slučajevima u poslednjim dvama analiziranim periodima; primećeno je da se njihov broj povećao sa 3,4% na 8,1%.

Acta Medica Medianae 2025; 64(3): 13-23.

Ključne reči: *ehinokokus, hidatidna bolest, jetra, dijagnoza, terapija*

"This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) Licence".